

Załącznik do uchwały
Nr XXXVI/194/2018
Rady Gminy Wadowice Górne
z dnia 15 lutego 2018 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE
WADOWICE GÓRNE
NA LATA 2018-2019**

Wadowice Górne, 2018

Spis treści

Wprowadzenie	3
I. Podstawy prawne.....	4
II. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy domowej	4
2.1 Definicja zjawiska przemocy	4
2.2 Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań agresywnych.....	5
2.3 Cykle przemocy domowej	6
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Wadowice Górne.....	7
3.1 Charakterystyka Gminy Wadowice Górne.....	7
3.2 Diagnoza problemu w opracowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego.....	7
3.2.1 Charakterystyka zjawiska przemocy w oparciu o dane instytucjonalne.....	8
3.2.2 Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz stanu wiedzy i postaw społeczności lokalnej wobec tego zjawiska.....	10
3.2.3 Podsumowanie wyników badań ankietowych.....	23
3.3 Zasoby instytucjonalne.....	24
3.4 Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu i zagrożenia w realizacji zadań..	25
3.5 Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	25
IV. Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wadowice Górne na lata 2016-2017.....	26
4.1 Beneficjenci programu.....	26
4.2 Realizatorzy programu.....	26
4.3 Miejsce i czas realizacji.....	27
4.4 Cele programu.....	27
4.5 Realizacja programu.....	27
4.6 Przewidywane efekty wynikające z realizacji programu.....	34
4.7 Monitorowanie i ewaluacja.....	34
4.8 Źródła finansowania	34
4.9 Sprawozdawczość	34
Zakończenie	35

WPROWADZENIE

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to zadanie wynikające z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program oparty jest na diagnozie przeprowadzonej przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wadowice Górne (ZI). Diagnoza powstała w oparciu o badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Edukacji i Profilaktyki Dialog, materiały własne oraz dane statystyczne Komisariatu Policji w Radomyślu Wielkim.

Program zawiera podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie, charakterystykę skali zjawiska przemocy na terenie Gminy Wadowice Górne, dostępne dane na terenie Gminy Wadowice Górne, podstawy prawne działania, czynniki gwarantujące właściwą realizację, zasoby instytucjonalne, zagrożenia w realizacji zadań, cel główny i cele szczegółowe programu i ich realizację. W programie wskazani są także jego adresaci oraz realizatorzy.

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Wadowice Górne.

Program wskazuje główne kierunki działania Gminy Wadowice Górne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizacja programu będzie się odbywała w oparciu o 4 obszary problemowe, tj.:

- profilaktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- pomoc i ochrona ofiar przemocy w rodzinie;
- działania interwencyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- wsparcie dla osób realizujących procedurę „Niebieskie Karty”

I. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie stanowią:

- a) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015r. poz.1390)
- b) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016r. poz. 487 z późn. zm.)
- c) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn. zm.).
- d) Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 682)
- e) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 2204 z późn. zm.)
- f) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.)

Program jest spójny z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjętym Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. (M.P. z 2014r. poz. 445).
- Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Mieleckim na lata 2016-2022

II. PODSTAWY TEORETYCZNE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

2.1 Definicja zjawiska przemocy

W świetle przepisu art. 2 ust. 2 znowelizowanej w 2010 roku Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako **przemoc w rodzinie** należy rozumieć:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Ustawa jako członek rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą".

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1. JEST INTENCJONALNA** Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- 2. SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE** W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- 3. NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE** Sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- 4. POWODUJE CIERPIENIE I BÓL** Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.2 Rodzaje przemocy w rodzinie i formy zachowań agresywnych

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np. popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu np. wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych,

nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąs własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

2.3 Cykle przemocy domowej

Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

- **Faza narastania napięcia**

Tę pierwszą fazę cyklu przemocy charakteryzuje pojawienie się co raz więcej sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Sprawca staje się drażliwy, każdy drobiazg wyprowadza go z równowagi, jest ciągle spięty i poirytowany, swoje emocje wyładowuje na partnerce: może ją poniżyć, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury.

Reakcją osoby pokrzywdzonej najczęściej jest to, że za wszelką cenę stara się jakoś opanować sytuację. Zaczyna przeproszać sprawcę za swoje zachowanie, wywiązywać się z wielką starannością ze swoich obowiązków i zachcianek partnera/partnerki. Zaczyna jakoś usprawiedliwić swoje zachowania. Ciągle zastanawia się co jeszcze może zrobić, aby tylko nie doszło do wybuchu agresji. Tłumaczy sobie powody, przez które oprawca jest taki nerwowy, poirytowany czynnikami zewnętrznymi.

- **Faza ostrej przemocy**

W tej fazie napięcie, które narastało w partnerze/partnerce znajduje upust. Zachowanie staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami,

kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej.

Osoba pokrzywdzona ponownie stara się zrobić wszystko, żeby uspokoić sprawcę i ochronić siebie. Jednak bez względu na to, co robi nie przynosi to oczekiwanego efektu.

- **Faza miodowego miesiąca**

W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać partnerkę/partnera za swoje czyny, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecując że TO już nigdy się nie powtórzy, stara się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenia dla swojego zachowania.

W tej fazie sprawca przemocy zaczyna okazywać skrucę, ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Patrząc z zewnątrz na takie osoby można odnieść wrażenie, że są szczęśliwą, świeżo zakochaną parą. Dzięki takiemu zachowaniu sprawcy, ofiara zaczyna wierzyć w zmianę swojego oprawcy.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WADOWICE GÓRNE

3.1 Charakterystyka Gminy Wadowice Górne

Gmina Wadowice Górne położona jest na obrzeżach województwa podkarpackiego w zachodniej części powiatu mieleckiego. Zajmuje obszar o powierzchni 87 km², obejmuje 13 wsi, w których zamieszkuje 7 619 osób wg. stanu na dzień 31.12.2017r.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby ludności gminy. Na tle regionu podkarpackiego jest jedną z mniejszych gmin, natomiast w skali kraju należy do gmin średniej wielkości. Wadowice Górne to gmina rolnicza – ok. 80% powierzchni gminy zajmują użytki rolne, gospodarstwa są wielokierunkowe, prowadzące produkcję roślinną i zwierzęcą.

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu wynika, że na koniec 2017 roku 163 mieszkańców gminy było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne (w tym 24 z prawem do zasiłku).

3.2 Diagnoza problemu w opracowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc domowa nadal jest uważana za temat tabu, w związku z czym jest to problem o którym niełatwo się rozmawia a jeszcze trudniej go zbadać. Niewątpliwie mamy do czynienia z występowaniem

przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie, ale nieujętej w statystykach. Osoby krzywdzone niejednokrotnie ukrywają problem ze wstydu lub strachu przed rozpadem rodziny. Z uwagi na zatajenie problemu przemocy w rodzinie, dane liczbowe uzyskiwane na podstawie zgłoszeń o podejrzeniu przemocy pokazują jedynie fragment występującego zjawiska.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Wadowice Górne została przeprowadzona w oparciu o dane statystyczne Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Komisariatu Policji w Radomyślu Wielkim oraz badanie ankietowe przeprowadzone przez Centrum Edukacji i Profilaktyki Dialog, wśród mieszkańców Gminy Wadowice Górne.

3.2.1 Charakterystyka zjawiska przemocy w oparciu o dane instytucjonalne

Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Radomyślu Wielkim wynika, że w latach 2015-2017 na terenie Gminy Wadowice Górne funkcjonariusze Policji przeprowadzili łącznie 220 interwencji domowych.

Tabela 1. Liczba interwencji Policji na terenie Gminy Wadowice Górne

Rok	Liczba interwencji domowych	Liczba rodzin, w których interweniowali funkcjonariusze Policji
2015	74	54
2016	74	60
2017	95	85

Źródło: KP w Radomyślu Wielkim

Z powyższej tabeli wynika, że zwiększa się zarówno liczba interwencji domowych jak i liczba rodzin, których te interwencje dotyczyły.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych wynika, że z pomocy finansowej korzystają również osoby uwikłane w problem przemocy domowej.

Liczbę rodzin i osób korzystających z pomocy z w/w powodu w latach ubiegłych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Liczba rodzin, które korzystały z pomocy OPS ze względu na przemoc w rodzinie

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2015	9	45
2016	8	34
2017	6	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Z zebranych informacji wynika, że najwięcej rodzin korzystało z pomocy finansowej z powodu przemocy w 2015 roku, a najmniej w 2017 roku. W latach 2015-2017 zauważalny jest spadek liczby rodzin korzystających z pomocy finansowej z w/w powodu, co może świadczyć o fakcie występowania przemocy również w dobrze sytuowanych rodzinach.

Z danych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wadowice Górne wynika, że w latach 2015-2017 procedura „Niebieskie Karty” prowadzona była w 36 rodzinach. W tym samym przedziale czasowym do pracy powołano 36 grup roboczych. Spośród wymienionych rodzin znalazły się takie, w których ponownie powołano grupy robocze z uwagi na uzasadnione podejrzenie ponownego występowania przemocy w rodzinie. Wszystkie grupy robocze pracujące z rodzinami powołane były przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Liczba powołanych i pracujących grup roboczych w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Grupy robocze powołane przez ZI

Rok	Liczba powołanych grup roboczych	Liczba pracujących grup roboczych
2015	11	18
2016	6	17
2017	19	23

Źródło: Sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego

Z uzyskanych danych wynika, że najwięcej grup roboczych powołano w 2017 roku. W tym samym roku była również największa liczba pracujących grup roboczych.

Z powyższych danych wynika także, iż w każdym roku liczba wszczynanych i prowadzonych procedur jest różna, trudno więc na tej podstawie określić czy zjawisko przemocy ma na terenie naszej gminy tendencję spadkową czy jest wręcz odwrotnie.

Tabela 4. Osoby, które najczęściej padają ofiarą przemocy domowej według statystyk ZI

	2015	2016	2017
Kobiety	16	17	23
Mężczyźni	6	3	5
Dzieci	11	6	5
Osoby starsze	4	4	1
Osoby niepełnosprawne	4	4	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS

Statystyki Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego pokazują, że w zdecydowanej większości ofiarami przemocy padają kobiety i dzieci, a liczba poszkodowanych kobiet z roku na rok rośnie. Według danych ZI najczęściej stosowanymi formami przemocy domowej jest przemoc psychiczna i przemoc fizyczna. Osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy są głównie mężczyźni.

3.2.2 Analiza wyników badań dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie oraz stanu wiedzy i postaw społeczności lokalnej wobec tego zjawiska

Badanie ankietowe dotyczące m.in. zjawiska przemocy zostało przeprowadzone w październiku 2017 roku na losowo dobranej próbie w trzech grupach wiekowych: pierwsza grupa to osoby dorosłe (18-69 lat), drugą grupę reprezentowała młodzież w wieku 13-16 lat a trzecią uczniowie szkół podstawowych (12 lat). Ankiety zostały przygotowane przez Centrum Edukacji i Profilaktyki Dialog.

I Grupa: Próbie losowej poddano 143 dorosłych mieszkańców: 81 kobiet i 62 mężczyzn. Wiek badanych wahał się od 18 do 69 lat. Ankietowani najczęściej posiadali wykształcenie średnie – 76 osób, wyższe - 29 osób, podstawowe - 17, a 21 gimnazjalne.

Hierarchia ważności problemów w gminie Wadowice Górne

Ankietowani zostali poproszeni o określenie na skali od 1 do 5, jak ważne w ich odczuciu są poszczególne problemy społeczne w gminie Wadowice Górne (ocena „1” oznaczała, że dana kwestia nie jest ważna, zaś „5” – bardzo ważna). Szczegółowe wyniki przedstawia poniższa tabela.

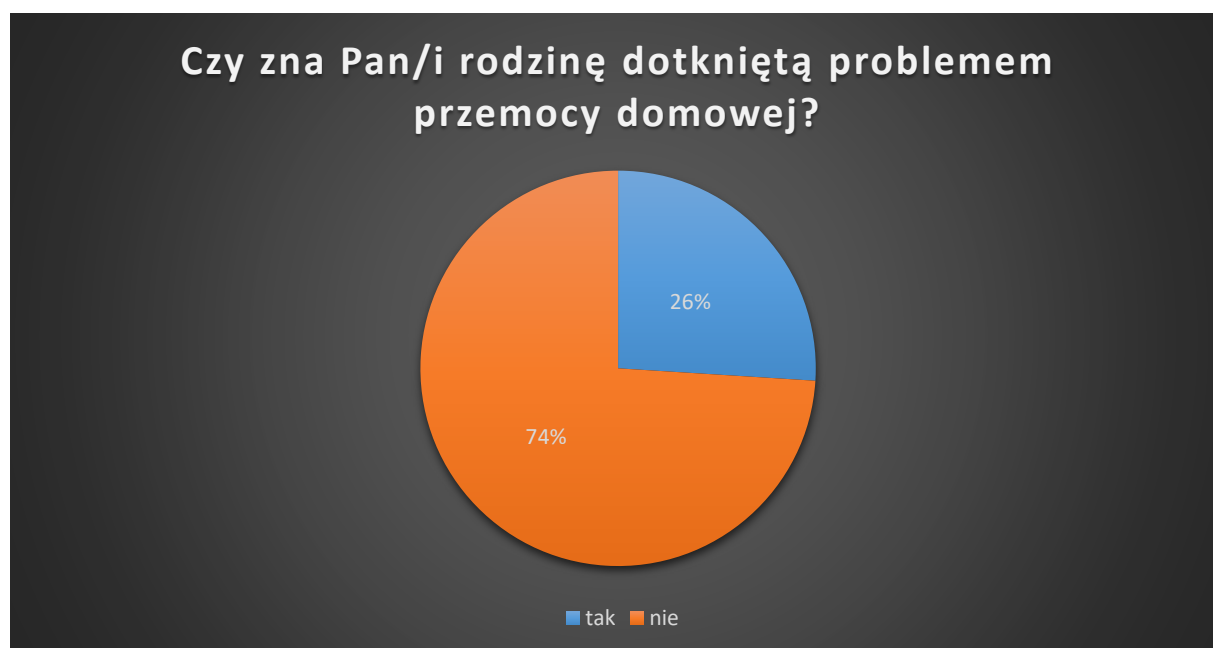
Tabela. Hierarchia problemów społecznych w gminie – oceny respondentów.

	Problem	Średnia ocena
1.	Bezrobocie	3,8
2.	Uzależnienie od komputera	3,5
3.	Uzależnienie od alkoholu	3,2
4.	Ubóstwo	3,2
5.	Przemoc domowa	3,0
6.	Bezdomność	2,6

7.	Przemoc w szkole	2,2
8.	Przestępczość	2,2
9.	Wyjazdy za granicę w poszukiwaniu pracy	1,8
10.	Niepełnosprawność	1,4
11.	Uzależnienie od narkotyków	1,4
12.	Zanieczyszczenie środowiska	1,2

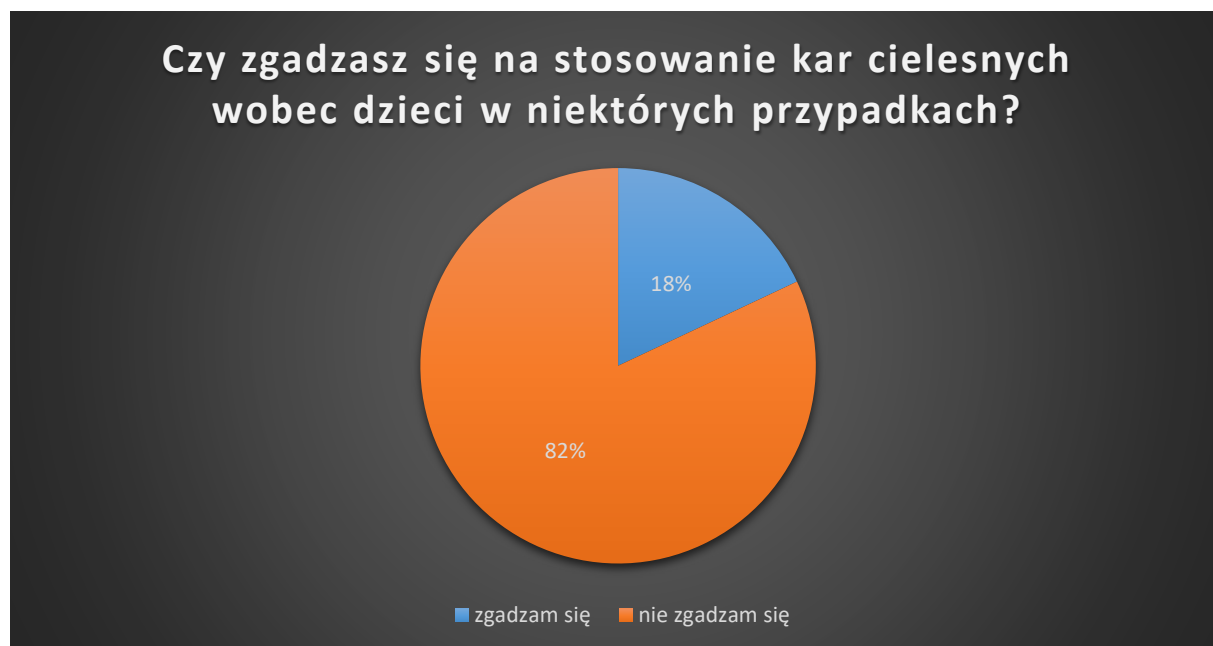
Jako najważniejsze problemy społeczne wśród mieszkańców Gminy Wadowice Górne badani w większości wskazali bezrobocie (średnia ocena 3,8), uzależnienie od komputera (3,5), uzależnienie od alkoholu (3,2) ubóstwo (3,2) i przemoc domową (3,00). Niepokojącym dla mieszkańców zjawiskiem jest też przemoc w szkole (2,2). Najrzadziej wskazywanymi problemami okazały się niepełnosprawność (1,4), uzależnienie od narkotyków oraz zanieczyszczenie powietrza (1,2).

Diagram. Czy zna Pan/i rodzinę dotkniętą problemem przemocy domowej?

Z uzyskanych danych wynika, że mieszkańcy gminy są świadomi występowania zjawiska przemocy a 26% badanych twierdzi, że osobiście zna rodzinę dotkniętą tym problemem.

Diagram. Czy zgadzasz się na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci w niektórych przypadkach?

82 % badanych nie dopuszcza stosowania kar cielesnych u dzieci. Powyższe dane mogą wskazywać na wzrost świadomości mieszkańców na temat zjawiska przemocy oraz jej przejawów.

Kolejną grupą badanych byli uczniowie oddziałów gimnazjalnych Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Wadowicach Górnych. Próbę stanowiło 139 osób, w tym 72 dziewczynki i 67 chłopców. Wiek respondentów wahał się od 13 do 16 lat. W przypadku 52% rodzin badanych pracowało oboje rodziców, w 27% pracował tylko ojciec, w 13% przypadków tylko matka a w 8% nie pracowało żadne z rodziców badanych dzieci.

Pytania zadane uczniom dotyczyły m.in. poczucia bezpieczeństwa w szkole, klasie oraz częstotliwości występowania poszczególnych rodzajów przemocy w ich szkole.

Poczucie bezpieczeństwa

Bezpiecznie w swojej klasie czuje się 86% uczniów, odpowiedzi „czasem tak, a czasem nie” udzieliło 6% uczniów. Jeśli jednak chodzi o teren szkoły, to odsetek ten jest nieco mniejszy – wynosi 83%. Brak poczucia bezpieczeństwa w swojej klasie deklaruje w sumie 5% ankietowanych, zaś w szkole –7%. Wyniki przedstawiono na wykresach poniżej.

Diagram. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej klasie?

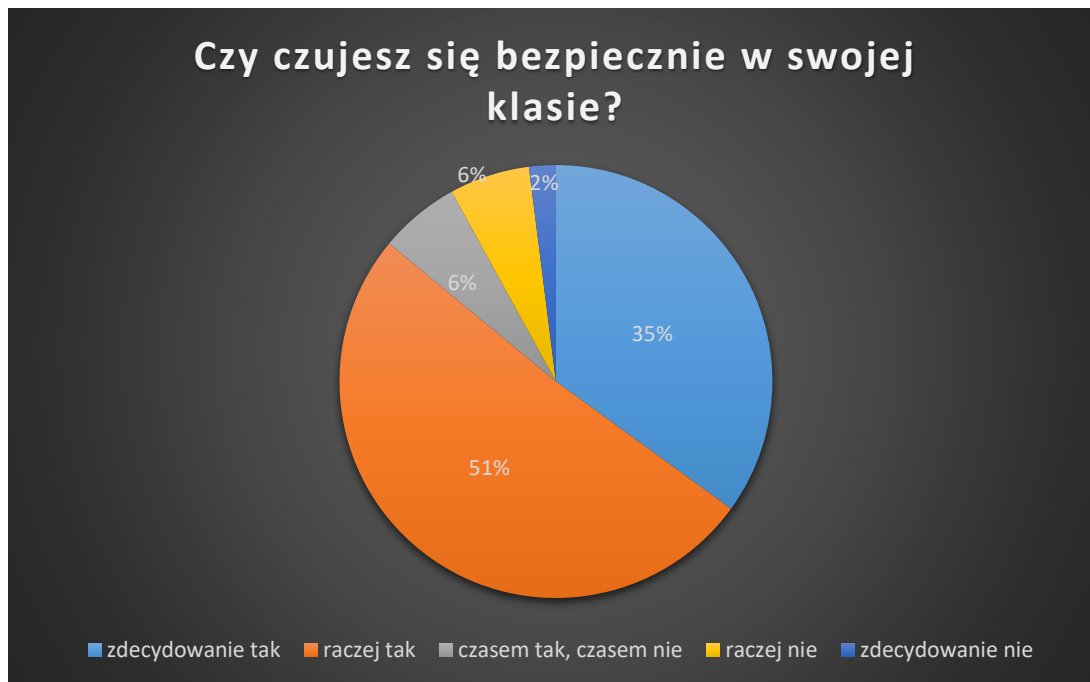
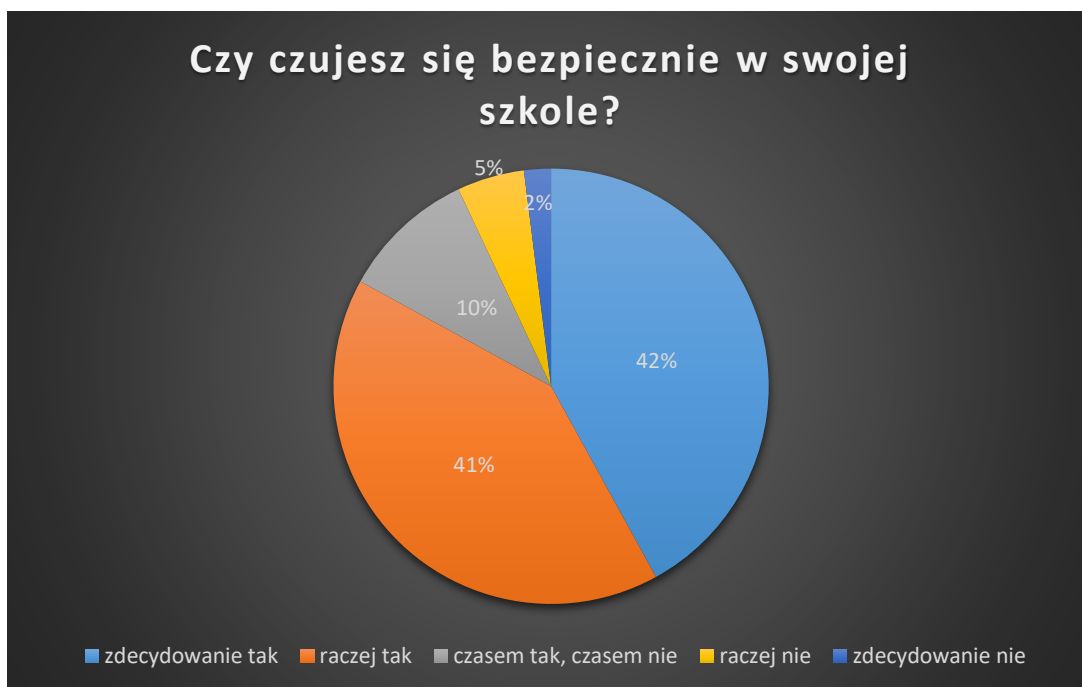

Diagram. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

Przemoc w szkole

Pytania na temat częstotliwości zachowań związanych z przemocą w szkole zostały podzielone na dwie grupy – dotyczące ogólnych sytuacji obserwowanych przez respondenta w środowisku szkolnym oraz bezpośrednio dotyczące jego osoby jako poszkodowanego. Ankieterzy określali na skali od 1 do 5, jak często pewne sytuacje mają miejsce – ocena „1” oznaczała, że nigdy, „2” –

rzadziej niż raz w miesiącu, „3” – przynajmniej raz w miesiącu, „4” – przynajmniej raz w tygodniu, zaś „5”- codziennie.

W gimnazjum najczęściej – kilka razy w miesiącu, dochodzi do agresji werbalnej – przezywania, wyśmiewania innych, obgadywania, i cyberprzemocy. Pozostałe rodzaje przemocy, takie jak przemoc fizyczna czy izolacja społeczna zdarzają się dość rzadko – rzadziej niż raz w miesiącu. Szczegóły prezentuje zestawienie poniżej.

Tabela. Ocena częstotliwości występowania poszczególnych rodzajów przemocy w szkole. Odpowiedzi uczniów gimnazjum.

	Rodzaj przemocy	Średnia ocena
1.	Przezywanie	3,3
2.	Wyśmiewanie	3,2
3.	Obgadywanie	3,3
4.	Wulgarnie lub złośliwe komentowanie treści dotyczącej danej osoby w Internecie	3,0
5.	Niechęć do pracy w grupie z kimś z klasy	2,9
6.	Wysyłanie obraźliwych smsów lub mms-ów	2,8
7.	Bicie, kopanie, poszturchiwanie	2,4
8.	Umieszczanie w Internecie filmów lub zdjęć bez zgody osób, które na nich są	1,9
9.	Dotykanie osób, które nie wyrażają na to zgody	1,8
10.	Grożenie	1,6
11.	Zamykanie w pomieszczeniach	1,4
12.	Kradzieże	1,3
13.	Wymuszanie pieniędzy	1,1

W przypadku osobiście doświadczanej przemocy, częstotliwość zachowań jest jeszcze mniejsza. Ogólnie wszystkie sytuacje zdarzają się dość rzadko – około raz w miesiącu lub rzadziej. Przeważa agresja werbalna (obgadywanie, przezywanie, wyśmiewanie). Prawie wcale nie dotyczy ich cyberprzemoc oraz kradzieże i wymuszenia.

Tabela. Ocena częstotliwości doświadczania poszczególnych rodzajów przemocy w szkole przez respondentów. Odpowiedzi uczniów gimnazjum.

	Rodzaj przemocy	Średnia ocena
1.	Obgadywanie	2,9

2.	Przezywanie	2,8
3.	Wyśmiewanie	2,8
4.	Niechęć do pracy w grupie z kimś z klasy	2,5
5.	Dotykanie osób, które nie wyrażają na to zgody	2,2
6.	Wysyłanie obraźliwych smsów lub mms-ów	2,2
7.	Bicie, kopanie, poszturchiwanie	1,9
8.	Wulgarnie lub złośliwe komentowanie treści dotyczącej danej osoby w Internecie	1,9
9.	Umieszczanie w Internecie filmów lub zdjęć bez zgody osób, które na nich są	1,6
10.	Groźenie	1,5
11.	Wymuszanie pieniędzy	1,3
12.	Zamykanie w pomieszczeniach	1,1
13.	Kradzieże	1,0

Miejsca, w których najczęściej dochodzi do tego typu sytuacji to zdaniem ankietowanych korytarz szkolny (71%). Do sytuacji przemocy dochodzi także w szatni (44%), w toalecie (39%), na boisku szkolnym (26%) oraz poza terenem szkoły (11%). Rzadziej dzieje się to w salach lekcyjnych.

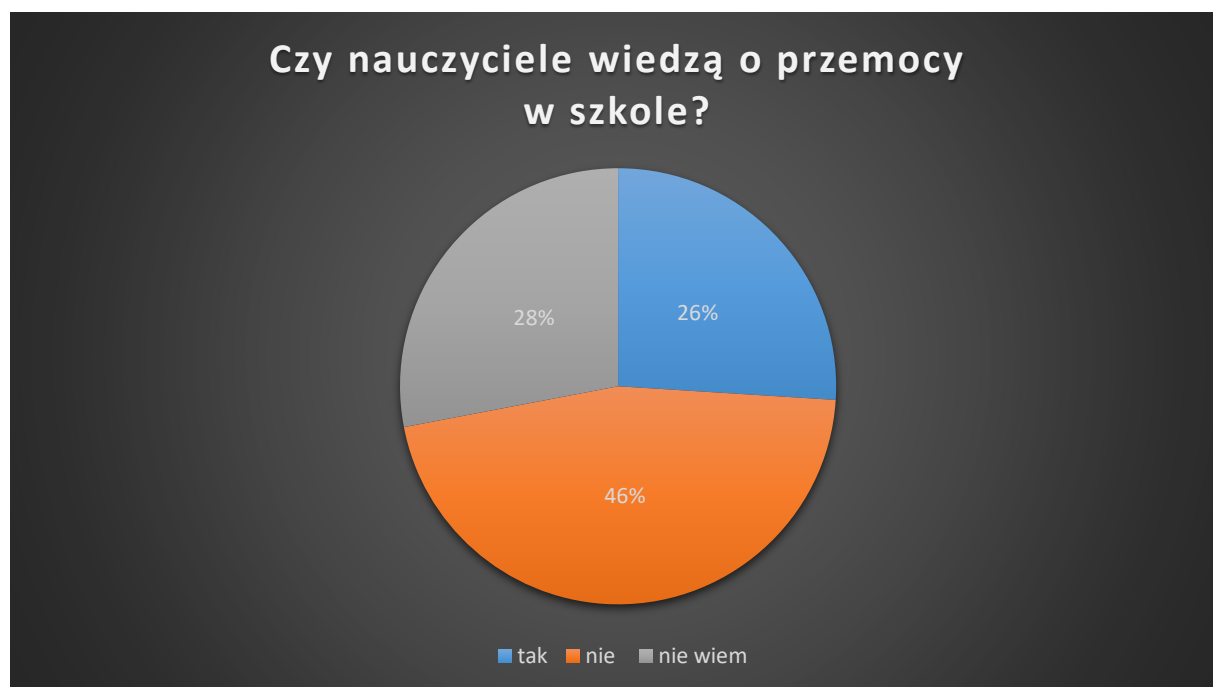
Tabela. Gdzie najczęściej dochodzi do przemocy w szkole? Odpowiedzi uczniów gimnazjum.

	Miejsce gdzie dochodzi do przemocy w szkole	% osób, które zaznaczyło tą odpowiedź
1.	Na korytarzu szkolnym	71
2.	W szatni szkolnej	44
3.	Na boisku szkolnym	26
4.	W sali lekcyjnej	7
5.	W toalecie	39
6.	Poza terenem szkoły	11

Ankietowani w urozmaicony sposób reagują na zjawisko przemocy w szkole. 14% ankietowanych przyznaje, że biernie obserwuje sytuację (19 osób), a co czwarta odchodzi jak

najdalej. 48% deklaruje, że stara się bronić poszkodowanego. Nauczyciela lub wychowawcę informuje 22% uczniów. Niepokojące jest to, że 3% przyłącza się do wyśmiewania lub bicia. 28% ankietowanych nie jest pewna, czy nauczyciele wiedzą o sytuacjach przemocy w szkole, 36% uważa, iż nauczyciele nie wiedzą co się dzieje a 26% uważa, że wiedzą.

Diagram. Czy nauczyciele wiedzą o przemocy w szkole?

Najczęstszym rozwiązaniem stosowanym przez grono pedagogiczne jest odsyłanie uczniów do dyrektora lub pedagoga szkolnego (74%), a także próba pogodzenia zwaśnionych stron i wyjaśnienia sytuacji, co dotyczy według uczniów co drugiej sytuacji. Częściej nauczyciele upominają sprawców na osobności niż przy całej klasie. Pozostałe rozwiązania, takie jak wezwanie policji, nie są często stosowane. 21% respondentów uznało, iż nauczyciele ignorują doniesienia o sytuacji przemocy i nic nie robią, aby je rozwiązać.

Aż 16% gimnazjalistów nie zwróciłoby się do nikogo o pomoc w przypadku przemocy szkolnej. Wśród pozostałych największym zaufaniem cieszą się rówieśnicy (56%), mama (23%), tata (17%). Co czwarta osoba szukałaby pomocy u rodzeństwa. Spośród pracowników szkoły największym zaufaniem cieszy się pedagog, z którym porozmawiałoby 25% ankietowanych i wychowawca 6%. Żadna z osób nie zaznaczyła, iż zadzwoniłaby do pracownika telefonu zaufania.

Ankietowanych zapytano także o ich przekonania na temat tego, kim jest przeciętny sprawca przemocy. Najczęściej odpowiadano, że jest to chłopak, który często wagaruje i uzyskuje słabe oceny w nauce. Nie wskazywano na różnice ze względu na klasę i wiek.

Ostatnią grupą badanych byli uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Wadowice Górne. W ankiecie wzięło udział 72 dziewczynki i 77 chłopców (149 osób), przeciętnie w wieku 12 lat. W pytaniu o sytuację ekonomiczną 44% badanych wskazało, że oboje rodzice pracują, w 27% przypadków pracuje tylko tata, w 14% tylko mama, u 15% ankietowanych nie pracuje żadne z rodziców.

Podobnie jak w przypadku uczniów oddziału gimnazjalnego dzieci zapytano o poczucie bezpieczeństwa w szkole i klasie oraz o częstotliwość występowania poszczególnych rodzajów przemocy, reakcji na jej przejawy a także gdzie zwróciłyby się o pomoc.

Poczucie bezpieczeństwa

Bezpiecznie w swojej szkole czuje się 84% uczniów, a w klasie – 90%. Widać więc, że inaczej niż w gimnazjum dzieci ze szkoły podstawowej wyżej oceniają poziom bezpieczeństwa w szkole i klasie. Szczegóły prezentują wykresy.

Diagram. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej klasie?

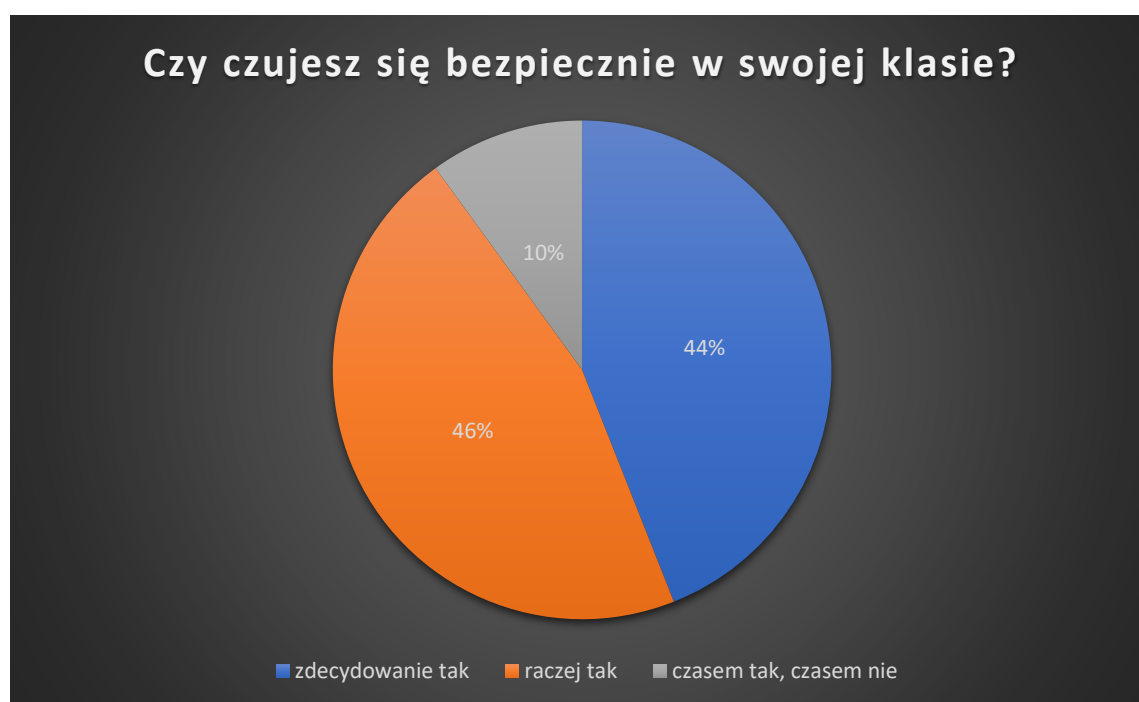
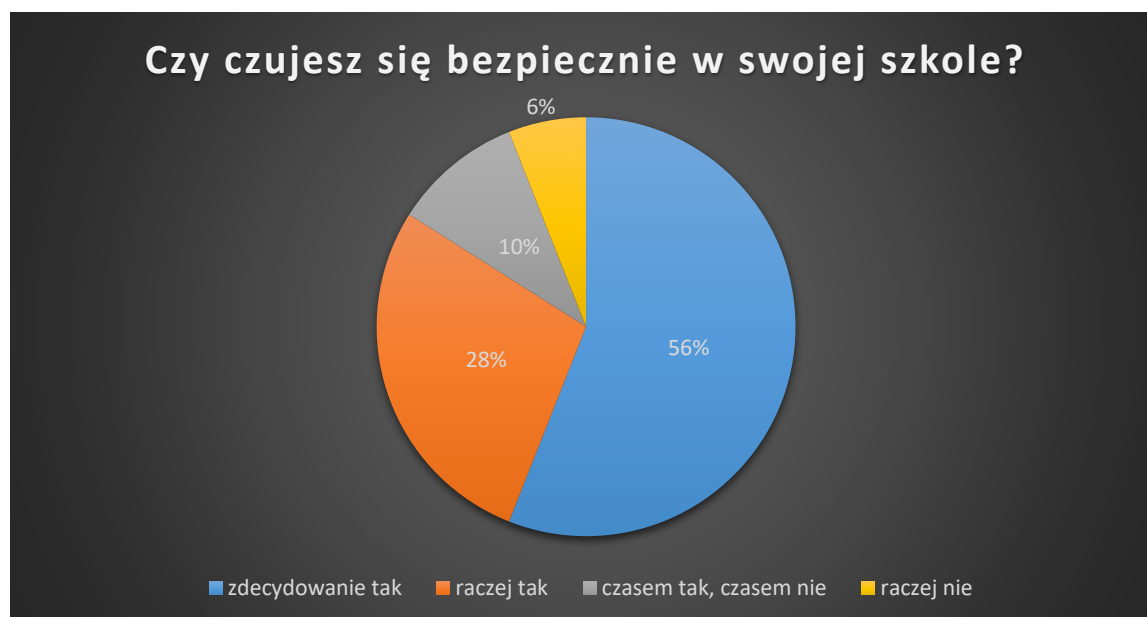

Diagram. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

Przemoc w szkole

Pytania na temat częstotliwości zachowań związanych z przemocą w szkole zostały podzielone na dwie grupy – dotyczące ogólnych sytuacji obserwowanych przez respondenta w środowisku szkolnym oraz bezpośrednio dotyczące jego osoby jako poszkodowanego. Ankietowani określali na skali od 1 do 5, jak często pewne sytuacje mają miejsce – ocena „1” oznaczała, że nigdy, „2” – rzadziej niż raz w miesiącu, „3” – przynajmniej raz w miesiącu, „4” – przynajmniej raz w tygodniu, zaś „5”- codziennie.

Najczęściej, bo kilka razy w miesiącu uczniowie stykają się z agresją werbalną – wyśmiewaniem, przezywaniem i obgadywaniem, co podobnie wygląda także wśród starszych uczniów. Jednak stosunkowo częściej wśród uczęszczających do szkoły podstawowej zdarza się przemoc fizyczna – bicie, kopanie, poszturchiwanie oraz wulgarne lub złośliwe komentowanie treści dotyczącej danej osoby w Internecie. Systematycznie dochodzi do obrażania młodzieży przez portale społecznościowe (facebook) i Internet. Nigdy lub prawie nigdy nie występują sytuacje grożenia, kradzieży czy wymuszania pieniędzy. Poszczególne średnie oceny prezentuje zestawienie.

Tabela. Ocena częstotliwości występowania poszczególnych rodzajów przemocy w szkole.

Odpowiedzi uczniów szkoły podstawowej.

	Rodzaj przemocy	Średnia ocena
1.	Wyśmiewanie	3,4
2.	Przezywanie	3,3
3.	Bicie, kopanie, poszturchiwanie	2,7

4.	Obgadywanie	2,5
5.	Niechęć do pracy w grupie z kimś z klasy	2,4
6.	Wulgarnie lub złośliwe komentowanie treści dotyczącej danej osoby w Internecie	2,4
7.	Dotykanie osób, które nie wyrażają na to zgody	1,9
8.	Zamykanie w pomieszczeniach	1,5
9.	Grożenie	1,3
10.	Umieszczanie w Internecie filmów lub zdjęć bez zgody osób, które na nich są	1,3
11.	Wysyłanie obraźliwych smsów lub mms-ów	1,3
12.	Kradzieże	1,1
13.	Wymuszanie pieniędzy	1,0

Jeśli chodzi o przemoc osobiście doświadczaną przez uczniów szkoły podstawowej, to deklarowana częstotliwość jest mniejsza niż, gdy dotyczy to przemocy wobec innych. Kilka razy w miesiącu badani są przezywani, wyśmiewani i obgadywani. Sporadycznie zdarza się izolacja społeczna oraz przemoc fizyczna. Z pozostałymi zachowaniami ankietowani stykają się bardzo rzadko lub wcale, a szczegóły znajdują się w poniższym zestawieniu.

Tabela. Ocena częstotliwości doświadczania poszczególnych rodzajów przemocy w szkole przez respondentów. Odpowiedzi uczniów szkoły podstawowej.

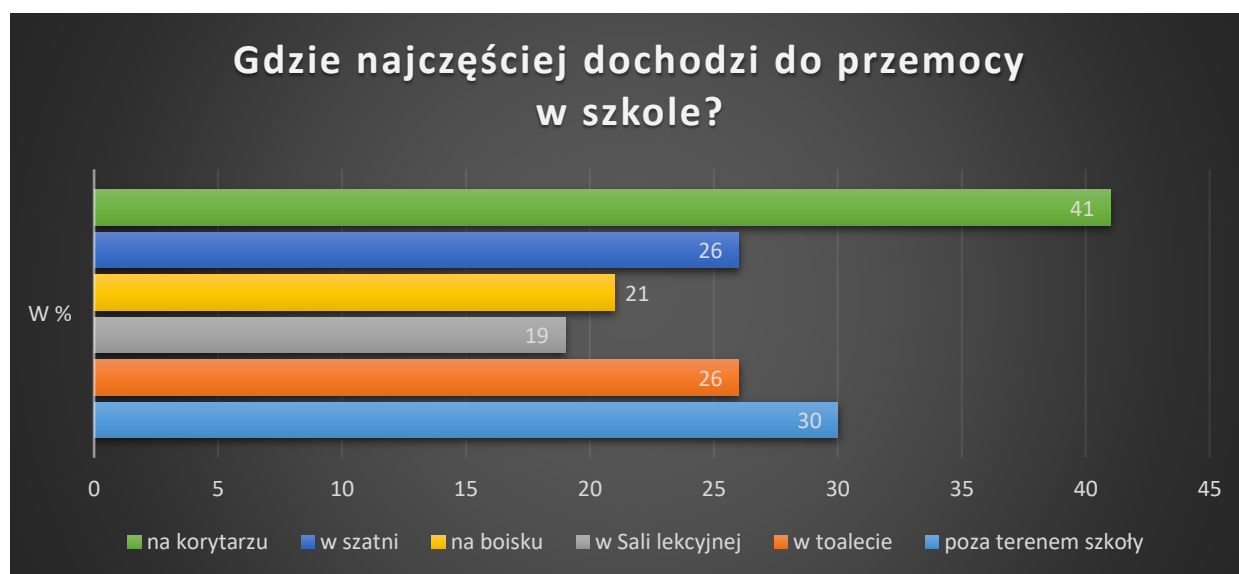
	Rodzaj przemocy	Średnia ocena
1.	Wyśmiewanie	2,6
2.	Przezywanie	2,4
3.	Niechęć do pracy w grupie z kimś z klasy	2,1
4.	Obgadywanie	2,1
5.	Bicie, kopanie, poszturchiwanie	2,0
6.	Wulgarnie lub złośliwe komentowanie treści dotyczącej danej osoby w Internecie	2,0
7.	Dotykanie osób, które nie wyrażają na to zgody	1,4
8.	Zamykanie w pomieszczeniach	1,3
9.	Grożenie	1,2
10.	Umieszczanie w Internecie filmów lub zdjęć bez zgody osób, które na nich są	1,2
11.	Wysyłanie obraźliwych smsów lub mmsów	1,1

12.	Kradzieże	1,1
13.	Wymuszanie pieniędzy	1,0

Jeśli chodzi o miejsca, w których najczęściej dochodzi do sytuacji przemocy, to jest to korytarz szkoły (41%), poza terenem szkoły (30%) oraz w toaletach szkolnych (26%). Znacznie rzadziej zdarza się przemoc w salach lekcyjnych, na boisku i w szatni. Młodzież w odpowiedzi inne wpisywała Internet i facebook. Coraz częściej do przemocy dochodzi za pomocą portali społecznościowych i telefonów komórkowych.

Z najnowszych badań wynika, że problem cyberprzemocy występuje wśród młodzieży coraz częściej, a odsetek ofiar zwiększył się w ostatnich latach znacząco. Cyberprzemoc może być rozszerzeniem przemocy stosowanej w realnym świecie lub odwrotnie. Przykładami takiej przemocy są SMS-y lub MMS-y z obraźliwymi treściami na temat ofiary rozsyłane wśród znajomych oraz umieszczanie obraźliwych zdjęć lub filmików na portalach społecznościowych (np. facebook.pl) lub innych (np. youtube.com, wrzuta.pl itp.). Czasami dręczyciele tworzą nawet specjalne strony internetowe poświęcone swoim ofiarom. Zdarzają się także obraźliwe komentarze na blogach i profilach ofiar w portalach społecznościowych. Mogą to być przykre komentarze pod wypowiedziami na blogach, nieprzyjemne uwagi pod zdjęciami, obraźliwe wpisy do książki gości lub osobistych stronach www.

Wykres. Gdzie najczęściej dochodzi do przemocy w szkole?

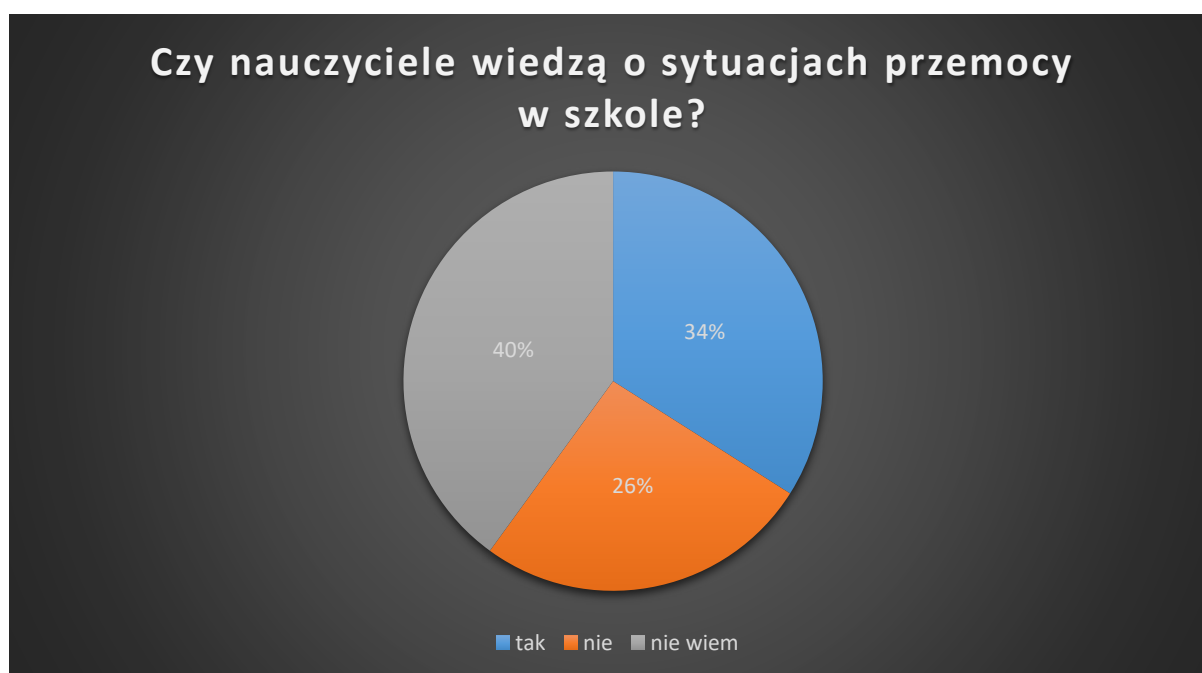
Respondenci prezentują różnorodne reakcje na obserwowaną przemoc wobec kolegów. Najliczniejsze odpowiedzi są związane z próbą obrony poszkodowanego (66%) i informowaniem wychowawcy o przypadkach przemocy (43%). Mniej liczne są reakcje związane z bierną obserwacją (19%) lub odejściem z miejsca zdarzenia (14%). Szczegóły prezentuje wykres poniżej.

Wykres. Jak reagujesz, kiedy widzisz, że dochodzi do przemocy w szkole?

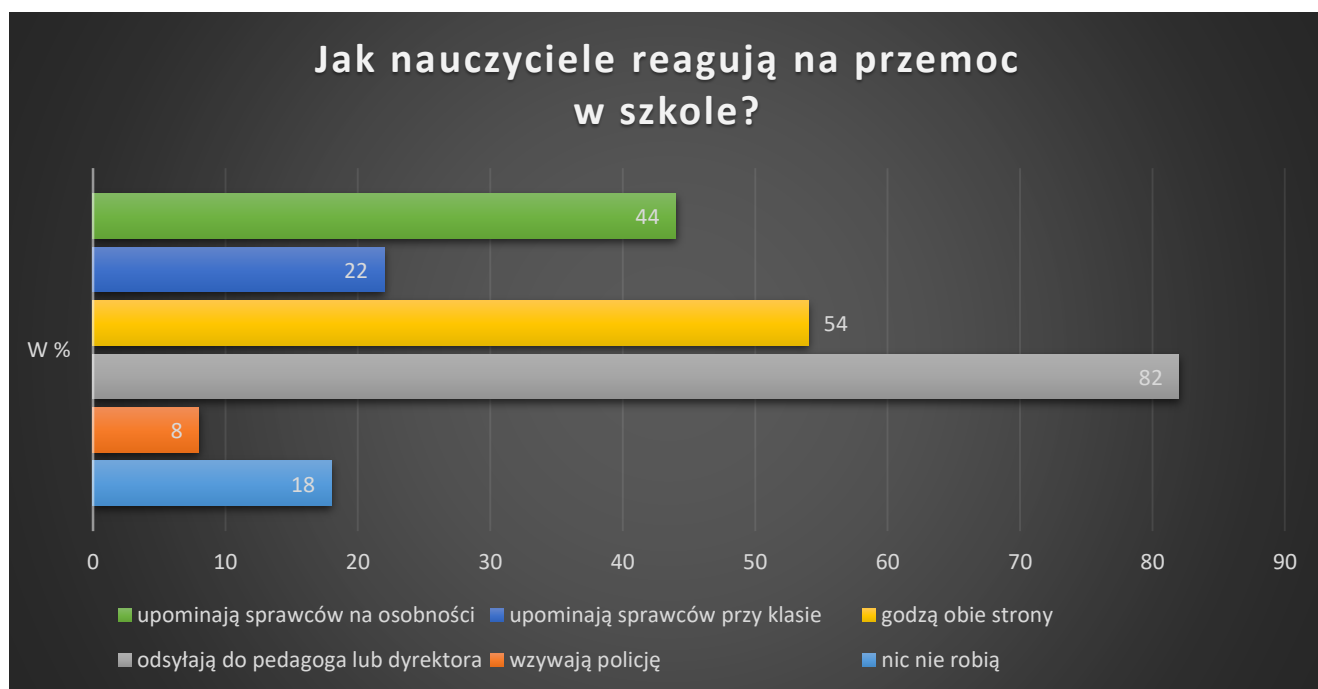

Ponad 30% respondentów nie jest pewna, czy nauczyciele wiedzą o sytuacjach przemocy, jakie wydarzają się w szkole. Zdaniem 54% nauczyciele często sami podejmują starania wyjaśnienia konfliktu i pogodzenia stron oraz rozmawiają ze sprawcami przy całej klasie. Szczegóły znajdują się na wykresie.

Wykres. Czy nauczyciele wiedzą o sytuacjach przemocy w szkole?

Wykres. Jak nauczyciele reagują na przemoc w szkole?

Respondenci ze szkoły podstawowej najczęściej proszą o pomoc w sytuacji przemocy przede wszystkim pedagoga szkolnego (42%), mamę (30%), wychowawcę (22%), i rówieśników (20%). Szczegóły prezentuje wykres.

Wykres. Kogo poprosiłbyś o pomoc, gdybyś doświadczył przemocy w szkole?

Ankietowanych zapytano także o ich przekonania na temat tego, kim jest przeciętny sprawca przemocy. Respondenci ze szkoły podstawowej mają bardzo ugruntowane opinie na temat tego, kto najczęściej jest agresywny. Ich zdaniem przeciętny sprawca przemocy to chłopiec ze starszej klasy, który wagaruje i ma problemy z nauką.

3.2.3 Podsumowanie wyników badań ankietowych

Z analizy badania ankietowego przeprowadzonego przez Centrum Edukacji i Profilaktyki Dialog wynika, że dorośli oceniają przemoc w rodzinie jako bardzo ważny problem, a 26% badanych twierdzi, że osobiście zna rodzinę dotkniętą problemem przemocy, co może świadczyć o wielkości skali tego zjawiska na terenie całej gminy. Przemoc w szkole (zarówno wśród młodzieży gimnazjalnej, jak i ze szkoły podstawowej) najpowszechniej zdarza się w formie agresji werbalnej (obgadywanie, przezywanie kolegów). Najczęściej dzieje się to na korytarzu lub poza szkołą. Jeśli chodzi o przemoc w szkole, to prawdopodobieństwo reakcji ze strony nauczycieli maleje wraz z wiekiem uczniów. W szkole podstawowej są oni najczęściej informowani o sytuacjach przemocy i dzięki temu mogą skutecznie interweniować (najczęściej odsyłają do dyrektora lub pedagoga oraz starają się wyjaśnić sytuację). Dający do myślenia jest fakt, że aż 16% dzieci nie chce informować dorosłych o doświadczanych przez nie zachowaniach przemocowych, a pomocy szukają u rówieśników. Nowym narzędziem wśród młodzieży jest Internet, cyberprzemoc, przemoc rówieśnicza w internecie (głównie wulgarne komentowanie zdjęć na facebook'u i wrzucanie obraźliwych zdjęć) jest coraz częstszym sposobem okazywania nienawiści. Niepokojące jest przyzwalanie na stosowanie kar fizycznych wobec dzieci oraz skala problemu przemocy domowej, określana na podstawie ankiet.

Z uwagi na powyższą charakterystykę zagrożeń społecznych ważne jest położenie szczególnego akcentu na dalszą działalność profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży, szczególnie jeśli chodzi o portale społecznościowe i internet. Nie bez znaczenia jest także kwestia radzenia sobie z presją rówieśników.

Niezbędnym wydaje się podjęcie zorganizowanych instytucjonalnych działań, mających na celu pełniejsze zidentyfikowanie rodzin wymagających pomocy ze względu na zagrożenie przemocą oraz dostarczenie im jak najpełniejszego wsparcia. Trzeba tutaj podkreślić, że zgodnie z wieloma badaniami dzieci, które były bite, same jako dorośli częściej biją.

Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, a także społeczności lokalnej, możliwa jest skuteczna profilaktyka i rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie czy szkole.

Analiza danych Zespołu Interdyscyplinarnego wskazuje jednoznacznie, że przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej, a w większości rodzin borykających się z problemem przemocy występuje też problem nadużywania alkoholu. Statystyki pokazują, że osobami, które najczęściej stosują przemoc są mężczyźni, a osoby które najczęściej padają ofiarą przemocy w rodzinie to kobiety i dzieci. Najczęstszą formą przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna.

3.3 Zasoby instytucjonalne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- Punkt Konsultacyjny dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej
- Poradnictwo psychologiczne świadczone przez psychologa
- Realizacja procedury Niebieskie Karty i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Komisariat Policji w Radomyślu Wielkim

- Zespół Prewencji w Wadowicach Górnych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- Punkt Konsultacyjny d/s Uzależnień przy NZOZ „BIOCEN” w Wadowicach Górnych
- Procedura zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu osób będących sprawcami przemocy
- Realizacja procedury Niebieskie Karty i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r.

Urząd Gminy w Wadowicach Górnych

- Bezpłatna pomoc prawna m.in. dla osób uwikłanych w problem przemocy w rodzinie

Zakład Opieki Zdrowotnej

- Realizacja procedury Niebieskie Karty i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Placówki oświatowo-wychowawcze

- Realizacja procedury Niebieskie Karty i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Stowarzyszenia

- Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

3.4 Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu i zagrożenia w realizacji zadań

Do czynników sprzyjających właściwej realizacji programu zaliczyć możemy:

- Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym
- Dobra współpraca interdyscyplinarna, służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią
- Otwartość i chęć współpracy specjalistów
- Wzrost świadomości społeczności lokalnej w kwestii działań dotyczących przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Wzrost kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Poradnictwo prawne m.in. dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej

Jako zagrożenia wynikające z realizacji programu należy wymienić:

- Brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów
- Ograniczone środki finansowe na realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Niedostateczna ilość specjalistów na terenie gminy
- Brak instytucji działających na rzecz osób uwikłanych w problem przemocy domowej
- Brak infrastruktury socjalnej
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- Problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach

3.5 Potrzeby w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- Zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na przeciwdziałanie przemocy
- Szkolenia interdyscyplinarne dla służb działających na rzecz rodziny w zakresie pracy z osobami doznającymi przemocy i osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy
- Wsparcie dla osób działających bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc

- Mieszkania socjalne
- Tworzenie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uwikłanych w problem przemocy domowej
- Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

IV. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2018-2019

4.1 Beneficjenci programu

Odbiorcami działań wskazanych w programie są:

- Osoby dotknięte przemocą w tym: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, niepełnosprawne;
- Osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- Świadkowie przemocy w rodzinie;
- Osoby realizujące procedurę Niebieskie Karty;
- Społeczność lokalna.

4.2 Realizatorzy programu

Do realizatorów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2019 należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komisariat Policji w Radomyślu Wielkim (Zespół Prewencji w Wadowicach Górnych)
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Placówki oświatowe z terenu gminy
- Placówka ochrony zdrowia NZOZ „BIOCEN” w Wadowicach Górnych
- Stowarzyszenia działające na terenie gminy

4.3 Miejsce i czas realizacji

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wadowice Górne na lata 2018-2019 będzie realizowany na terenie Gminy Wadowice Górne w latach 2018-2019.

4.4 Cele programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Wadowice Górne.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie
3. Zintensyfikowanie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4.5 Realizacja programu

Cel: Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizator
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy w tym ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	Liczba opracowanych diagnoz	2019	Zespół Interdyscyplinarny
Lokalne kampanie w zakresie przeciwdziałania przemocy a) Plakaty b) Ulotki c) Szkolenia	Liczba przeprowadzonych kampanii	2019	Zespół Interdyscyplinarny

d) Informacje o kampanii na stronie internetowej GOPS i Urzędu Gminy			
<p>Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie</p> <p>a) Poradnictwo specjalistyczne b) Szkolenia dla rodziców i opiekunów</p>	<p>Liczba zrealizowanych szkoleń</p> <p>Liczba osób którym udzielono porad</p>	2018-2019	<p>GOPS</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Placówki oświatowe</p>
<p>Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne</p> <p>a) Organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży b) Wspieranie organizowanych zajęć dla dzieci i młodzieży</p>	<p>Liczba zorganizowanych zajęć lub te które były wspierane</p> <p>Liczba osób uczestniczących</p>	2018-2019	<p>GKRPA</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Stowarzyszenia</p>
<p>Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przemocy</p> <p>a) Konkursy b) Programy profilaktyczne c) Lokalne kampanie d) Szkolenia e) Ulotki f) Plakaty</p>	<p>Liczba zorganizowanych konkursów plastycznych</p> <p>Liczba zrealizowanych programów, szkoleń profilaktycznych</p> <p>Liczba przeprowadzonych kampanii</p> <p>Liczba uczestników</p>	2018-2019	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Placówki oświatowe</p>

Dystrybucja ulotek na temat przemocy i jej skutków	Liczba rozpowszechnionych ulotek	2018-2019	Wszyscy realizatorzy
---	----------------------------------	------------------	-----------------------------

Cel: Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Zadania	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizator
Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba posiedzeń ZI Liczba powołanych grup roboczych	2018-2019	Zespół Interdyscyplinarny
Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uwikłanych w problem przemocy domowej	Liczba osób, które skorzystały z punktu konsultacyjnego	2018-2019	GOPS
Poradnictwo psychologiczne	Liczba osób, uwikłanych w problem przemocy domowej, które skorzystały z poradnictwa Liczba osób, którym zaproponowano skorzystanie z pomocy psychologa	2018-2019	GOPS Psycholog
Bezpłatna pomoc prawna m.in. dla osób uwikłanych w problem przemocy	Liczba osób, uwikłanych w problem przemocy domowej, które skorzystały z pomocy prawnej Liczba osób, którym zaproponowano skorzystanie z pomocy prawnika	2018-2019	GOPS Radca prawny

<p>Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą</p> <p>a) Praca socjalna b) Świadczenia pieniężne i niepieniężne c) Kierowanie do specjalistów według potrzeb d) Powiadomienie sądu o sytuacji nieletnich e) Wizyty w środowisku, w tym sprawdzające stan bezpieczeństwa osób pokrzywdzonych f) Poradnictwo według potrzeb</p>	<p>Zakres udzielonej pomocy</p> <p>Liczba osób, którym udzielono porad</p>	<p>2018-2019</p>	<p>Podmioty realizujące procedurę „Niebieskie Karty”</p>
<p>Monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej</p>	<p>Liczba monitorowanych rodzin</p>	<p>2018-2019</p>	<p>GOPS GKRPA Placówki oświatowe Policja Ochrona Zdrowia</p>
<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia</p>	<p>Liczba osób, którym zapewniono miejsce w ośrodkach wsparcia</p>	<p>2018-2019</p>	<p>GOPS</p>
<p>Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p>	<p>Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie</p>	<p>2018-2019</p>	<p>GOPS Policja Ochrona Zdrowia</p>
<p>Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie</p>	<p>Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych</p> <p>Liczba lokalnych kampanii społecznych</p>	<p>2019</p>	<p>GOPS GKRPA Oświata Policja Zespół Interdyscyplinarny Ochrona Zdrowia</p>

<p>Propagowanie dostępności telefonów zaufania oraz telefonów informacyjnych i interwencyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p> <p>a) Plakaty b) Ulotki c) Informacje umieszczone na stronie internetowej GOPS i Urzędu Gminy</p>	<p>Liczba rozpowszechnionych ulotek i plakatów dotyczących telefonów zaufania dla osób dotkniętych przemocą domową</p>	<p>2019</p>	<p>GOPS GKRPA Oświata Policja Zespół Interdyscyplinarny Ochrona Zdrowia</p>
<p>Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą</p> <p>a) Prowadzenie monitoringu realizacji działań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie b) Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie</p>	<p>Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie</p> <p>Liczba analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie</p>	<p>2018-2019</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p>

Cel: Zintensyfikowanie działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadania	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizator
<p>Realizacja procedury „Niebieskie Karty”</p>	<p>Liczba wszczętych procedur NK</p> <p>Liczba rodzin objętych procedurą NK</p> <p>Liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy</p> <p>Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań</p> <p>Liczba wszczętych postępowań oraz odmów</p>	<p>2018-2019</p>	<p>GOPS Policja Ochrona Zdrowia GKRPA Placówki oświatowe Kurator</p>

	<p>wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie</p> <p>Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia</p> <p>Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania</p>		
<p>Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie</p> <p>a) Przekazywanie informacji do sądu o zachowaniu się osób skazanych za stosowanie przemocy</p> <p>b) Powiadomienie organów ścigania o ponownym stosowaniu przemocy przez osobę uprzednio karaną za tego rodzaju czyny</p>	<p>Liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc</p>	2018-2019	GOPS
<p>Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>Liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>Liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych</p> <p>Liczba osób, które ukończyły programy</p>	2018-2019	<p>GOPS</p> <p>Terapeuta</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p>

	psychologiczno- terapeutyczne		
Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	2018-2019	GOPS Psycholog Terapeuta
Przeprowadzanie rozmów z osobami stosującymi przemoc a) uświadamianie jakie są skutki i konsekwencje wynikające ze stosowania przemocy b) Udzielanie informacji sprawcom na temat programów korekcyjno-edukacyjnych c) Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego d) Kierowanie do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym	Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowę	2018-2019	GOPS Policja GKRPA

Cel: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania	Wskaźniki realizacji	Czas realizacji	Realizator
Zorganizowanie szkolenia dla członków ZI i osób zobligowanych do realizacji procedury „Niebieskie Karty” w tym elementy superwizji w pracy z rodziną uwikłaną w problem przemocy	Liczba przeprowadzonych szkoleń z elementami superwizji Liczba osób uczestniczących	2019	Zespół Interdyscyplinarny

4.6 Przewidywane efekty wynikające z realizacji programu

Zakłada się, że realizacja Programu przyczyni się do:

- zwiększenia wiedzy i wrażliwości społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy domowej,
- ochrony ofiar przemocy domowej,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób, które doświadczyły przemocy,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenia skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podwyższenia kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie
- zmniejszenia skali zjawiska przemocy na terenie gminy.

4.7 Monitorowanie i ewaluacja

Program będzie monitorowany w celu sprawdzenia czy działania ujęte w programie są realizowane i czy są wykonywane zgodnie z ustalonymi terminami.

Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu.

Dla zbadania efektów programu, po jego zakończeniu tj. w styczniu 2020r. przeprowadzona zostanie ewaluacja, która pozwoli m.in. na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Wadowice Górne. Za ewaluację programu odpowiedzialny będzie Gminny Zespół Interdyscyplinarny. Ewaluacja oparta będzie o analizę wskaźników skuteczności zaplanowanych i zrealizowanych działań.

4.8 Źródła finansowania

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Wadowice Górne.

4.9 Sprawozdawczość

Sprawozdania z realizacji Programu podmioty będą składać do 31 stycznia 2019 i 2020 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych do dnia 31 marca 2019 i 2020 roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Zakończenie

Zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na danym obszarze jest rzeczą trudną, ponieważ często mamy do czynienia z przemocą ukrytą. Osoby uwikłane w problem przemocy często same borykają się z tym problemem i nie zgłaszają tego faktu instytucjom zajmującym się problematyką przemocy domowej. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno występować. Nikt nie ma prawa krzywdzić drugiego człowieka. Przemoc jest przestępstwem i nic nie usprawiedliwia jej stosowania. Niestety przemoc występuje na terenie naszej gminy i należy podjąć wielokierunkowe działania mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku i niwelowaniu jego skutków. Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Wadowice Górne na lata 2018-2019 ma przede wszystkim na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Wadowice Górne. Kluczową rolę odgrywać będzie również profilaktyka zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy, gdyż lepiej jest zapobiegać niż leczyć. W pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej ważne będzie udzielanie im wsparcia w środowisku lokalnym. Należy również zintensyfikować działania względem sprawców przemocy poprzez ich udział w programach terapeutycznych organizowanych na terenie naszej gminy.

Postawione cele i zadania w Programie opierają się również na badaniu wskaźników skuteczności i adekwatności działań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanym w latach 2016 – 2017.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobra współpraca interdyscyplinarna, a także poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

Opracowanie programu:

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego Ewa Lelakowska
we współpracy z podmiotami realizującymi program